College van Gedeputeerde Staten
statenbrief

Aan Provinciale Staten
(t.a.v. de statencommissies ter info RGW, MME en ter bespreking BEM)

DATUM	6 januari 2015		
ONS NUMMER	81114BFE	REFERENTIE	Dorien van Cooten / Susan Kreuger
NUMMER PS	2015RGW19	DOORKIESNUMMER	030-2583535
BIJLAGE	geen	E-MAILADRES	dorien.van.cooten@provincie-utrecht.nl

Onderwerp Statenbrief:Toezegging AarhusConventie en implementatie bij de provincie

Voorgestelde behandeling: ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding
Tijdens het interpellatiedebat over windmolens op 29 september 2014 hebben wij toegezegd onderzoek te zullen doen naar de wijze waarop de principes van de AarhusConventie bij de provincie zijn geïmplementeerd.

De AarhusConventie / Verdrag van Aarhus ziet op:
1. het verlenen van toegang tot milieu-informatie aanwezig bij de overheid;
2. het verlenen van inspraak in de besluitvorming omtrent milieuaangelegenheden;
3. het verlenen van toegang tot de rechter in milieuaangelegenheden, bijvoorbeeld om toegang tot milieu-informatie te verkrijgen.

Hieronder wordt puntsgewijs ingegaan op de verschillende onderdelen van de AarhusConventie. We hebben onze bevindingen ter verificatie voorgelegd aan een externe deskundige mr.dr. M. Soppe van advocatenkantoor Soppe Gundelach Witbreuk advocaten.

Ad 1. Toegang tot milieu-informatie
a. provinciale website
Op de provinciale website is milieu-informatie beschikbaar gesteld en gerangschikt naar onderwerp: gebruik kaarten milieu en gezondheid, gezondheidseffect screening Stad & Milieu, Luchtkwaliteit NO2 en PM10, geluidbelasting, externe veiligheid, geur, elektromagnetische straling en totaal belasting. Zie ook: https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/milieu-gezondheid/.
b. WOB-verzoeken
Burgers kunnen in het kader van de Wet Openbaarheid van Bestuur informatie opvragen (WOB-verzoeken) bij de provincie. Overheidsinformatie is altijd openbaar, tenzij de WOB of andere wetgeving bepaalt dat de gevraagde informatie niet geschikt is om openbaar te maken. Tot op heden zijn er geen WOB-verzoeken met betrekking tot windmolens bij de provincie binnen gekomen.
c. IBT
De Wet Revitalisering Generiek Toezicht (RGT) vormt de basis voor interbestuurlijk toezicht en regelt het beschikbaarstellen van toezichtsinformatie. Op grond van de door uw staten vastgestelde Verordening systematische toezichtinformatie provincie Utrecht wordt onder meer informatie verzameld met betrekking tot documenten, besluiten op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), zoals de PRS en PRV, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), Activiteitenbesluit milieubeheer en provinciale milieuverordening. Wanneer er sprake is

van taakverwaarlozing biedt de wet mogelijkheden om in te grijpen. Tot nu toe is er geen aanleiding om daarvan gebruik te maken voor zover het om windmolens gaat.
Conclusie externe deskundige: in het kader van de Wet uitvoering Verdrag van Aarhus is diverse wet- en regelgeving aangepast teneinde aan het Verdrag van Aarhus te voldoen. Daaronder zijn onder anderen begrepen de WOB en de Wet Milieubeheer (onder anderen informatie openbaarheid in verband met vergunningverlening en de milieuverslaglegging). De onder ad 1 genoemde onderwerpen zijn deels tot die aangepaste regelgeving te herleiden. Verder wordt met die onderwerpen (met name sub a) invulling gegeven aan de in artikel 5, derde lid, van het Verdrag van Aarhus opgenomen inspanningsverplichting voor bestuursorganen op het bevorderen van informatieverstrekking via elektronische databanken. Er is mij geen jurisprudentie bekend waaruit expliciet volgt dat de provincie meer zou moeten doen dan hier beschreven.
Conclusie: de toegang tot milieu-informatie voldoet aan de vereisten van de AarhusConventie.

Ad 2. Verlenen van inspraak
a. PRS&PRV en planMER
Ten behoeve van de realisatie van de landelijk voorgestelde ambitie van 6000 MW aan windenergie op land, te bereiken in 2020, heeft de provincie zich gecommitteerd aan het opwekken van 65,5 MW aan windenergie. De ruimtelijke kaders hiervoor zijn opgenomen in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013- 2028 (PRS) en de Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 (PRV). Deze kaders zijn beperkt tot het ruimtelijk faciliteren van initiatieven, waarvan de concretisering afhankelijk is van initiatieven uit de markt. In de PRS&PRV is een aantal windenergielocaties aangewezen die ruimte bieden voor grootschalige windmolens. Deze locaties zijn na overleg met gemeenten tot stand gekomen. In het stedelijk gebied (binnen de rode contouren) is het aan gemeenten of zij wel of geen windturbines planologisch mogelijk willen maken.
Ten behoeve van de PRS is een planMER opgesteld. Zie ook: https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/provinciale-0/provinciale/. Het doel van een MER is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijke belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Paragraaf 3.2 heeft betrekking op duurzame energie. Paragraaf 3.2.4 heeft expliciet betrekking op de windenergielocaties. In paragraaf 3.3 zijn de conclusies en aanbevelen weergegeven. Bij de eerste partiële herziening van de PRS&PRV waarbij de windenergielocatie Vianen is toegevoegd, is ook de planMER aangevuld.
Conform de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de Wro hebben het ontwerp van de (herziening van) PRS&PRV en de planMER 6 weken ter inzage gelegen. Voor iedereen openbaar toegankelijk te raadplegen op het internet alsook op papier bij het provinciehuis en alle gemeentehuizen binnen onze provincie. Gedurende de terinzageleggingstermijn kon iedereen zienswijzen indienen en opmerkingen maken. Deze inbreng is betrokken bij de besluitvorming door uw staten.

b. bestemmingsplan en vergunning windmolens
Ten behoeve van de (planologische) realisatie is het nodig dat de gemeente een bestemmingsplan vaststelt dan wel wijzigt. Dit geschiedt conform de daartoe voorgeschreven procedures van de Awb en Wro.
Voor de realisatie van een windturbine is een omgevingsvergunning voor het bouwen van een bouwwerk nodig (de voormalige bouwvergunning). Als ook een omgevingsvergunning voor het oprichten en in werking hebben van een inrichting (de voormalige milieuvergunning) nodig is, wordt die in dezelfde omgevingsvergunning opgenomen. Alleen windenergieprojecten op zee en windparken (vanaf 3 windturbines) op land waarvoor een MER is opgesteld, vallen nog onder deze categorie.
De gemeente is op grond van de Wabo het bevoegd gezag met betrekking tot het al dan niet verlenen van deze vergunning. Bij zowel de bouwvergunning als de milieuvergunning is inspraak mogelijk. Deze procedures voldoen aan de vereisten die in de AarhusConventie zijn vastgelegd.
Conclusie externe deskundige: bovengestelde wordt onderschreven. Er is geen rechtspraak waaruit blijkt dat de inspraak in het kader van structuurvisies en bestemmingsplannen de toets aan het Verdrag van Espoo (Verdrag inzake milieu-effectrapportage in grensoverschrijdend verband) niet kunnen doorstaan c.q. waaruit volgt dat de onderliggende nationale wetgeving waarin de inspraak is verankerd niet in overeenstemming zou zijn met het Verdrag van Espoo.
Conclusie: het verlenen van inspraak voldoet aan de vereisten van de AarhusConventie.

Ad 3. Verlenen van toegang tot rechter
Verschillende wetten regelen toegang tot de rechter om toegang te krijgen tot milieu-informatie. Wetten zoals de Awb, Wro, Wabo, WOB, Wet RGT. Iedereen moet inbreuken op het recht op toegang tot informatie en inspraak bij het besluitvormingsproces kunnen aanvechten. Bij elke procedure geeft de provincie aan wie waar terecht kan voor welke informatie en welke besluiten aangevochten kunnen worden bij de rechter.
Wanneer een rechter informatie nodig heeft van de provincie wordt deze verstrekt.
Conclusie externe deskundige: zeker wat betreft rechtspersonen/informele organisaties is niet zeker of de toegang tot de bestuursrechter niet te beperkt is. Dit is met name op basis van jurisprudentie van het HvJ EU die niet rechtstreeks over Nederland handelt. Ook is nog niet onbetwist of het relativiteitsbeginsel zonder meer met het Verdrag van Aarhus verenigbaar is. Feit is dat er vooralsnog geen uitspraak (niet van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en niet van het HvJ EU) is waarin is geoordeeld dat het Nederlandse stelsel van (bestuurs)rechtspraak ontoereikend is in het licht van het Verdrag van Espoo. Het verlenen van toegang tot de rechter voldoet dus aan de vereisten van het Verdrag van Aarhus.
Conclusie: het verlenen van toegang tot de rechter voldoet aan de vereisten van de AarhusConventie.

Essentie / samenvatting:
De implementatie van Europese Verdragen verloopt in wezen via de nationale wet- en regelgeving die op een aantal punten is aangepast toen het Verdrag van Espoo in werking trad. De AarhusConventie is op een goede wijze in wet- en regelgeving geïmplementeerd. De provincie handelt overeenkomstig de nationale wet- en regelgeving en dus ook in overeenstemming met het Verdrag van Aarhus.

Meetbaar / beoogd beleidseffect
Provincie past verschillende wetten op een juiste wijze toe zodat milieu-informatie beschikbaar is. Daarnaast wordt inspraak in besluitvorming omtrent milieuaangelegenheden geboden conform de AarhusConventie.

Financiële consequenties
Geen.

Vervolgprocedure/voortgang
n.v.t.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten
Kennis te nemen van deze brief.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,
De secretaris,